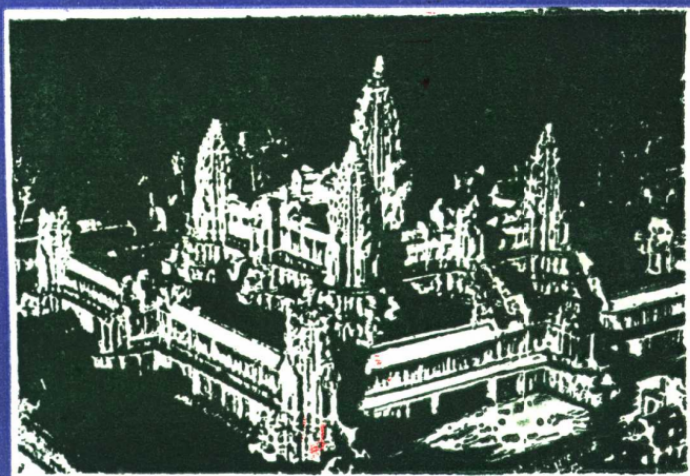

柬埔寨语

ភាសាខ្មែរ

第三册

外语教学与研究出版社

柬埔寨语

第三册

邓淑碧 主编

外语教学与研究出版社

(京)新登字 155 号

责任编辑:邓淑碧

责任校对:徐惠明

柬埔寨语

第三册

邓淑碧 主编

* * *

外语教学与研究出版社出版发行

(北京西三环北路 19 号)

北京外国语学院印刷厂印刷

新华书店总店北京发行所经销

开本 850×1168 1/32 13.5 印张 90 千字

1993 年 12 月第 1 版 1993 年 12 月第 1 次印刷

印数:1—1500 册

* * *

ISBN7-5600-0692-2/G·361

定价:6.40 元

មាតិកា រឿង

មេរៀនទី១	ម្ហូបមួយបាយ ដែលមានរសជាតិឆ្ងាញ់ គឺគ្រី	1
	ការរៀនតូប	11
មេរៀនទី២	នាយស្ត	18
	ចេះឯងអោយក្រែងចេះគេ	30
មេរៀនទី៣	រឿងអ្នកដំណើរនិងខ្លាចាស់	37
	កូនចៀមនិងផ្លែក្រែង	47
មេរៀនទី៤	ក្នុងពុលយុវ - នាយកុមារ	56
	រស់ទីផ្លូវ ល្ងាចរៀង	69
មេរៀនទី៥	បុណ្យចូលឆ្នាំខ្មែរ	80
	ផ្ទះខ្មែរ	91
មេរៀនទី៦	រឿងដើមកំណើតទីក្រុងភ្នំពេញ	97
	រឿងភ្នំបុលភ្នំស្រី	107
មេរៀនទី៧	រត្នក្លោក	116
	របៀបរាំរត្នក្លោក	129

មេរៀនទី៨	មិត្តភាពចិន-ខ្មែរស្រស់ប្រិមប្រិយចិត្តចេតនា	136
	សោកគួរឃើង	149
មេរៀនទី៩	វិសិកវិញ្ញាណក្ខន្ធរបស់លោកបេដ្ឋិន	157
	រឿងសោកតាច្បាប់ការសុំលើកក្តី	168
មេរៀនទី១០	របស់ភ្នំព្រៃមជ្ឈិមប្រយោជន៍ រដ្ឋធានីម៉ូស្កូ	178
	អាថ៌កំបាំងនៃការបញ្ជូនផលិតផល	188
មេរៀនទី១១	អំពីជម្ងឺគ្រុនចាញ់	200
	វិធីអនាម័យក្នុងការកំចាត់ជម្ងឺគ្រុនចាញ់	212
មេរៀនទី១២	របបធ្វើព្រាត	222
	តែប្រទេសចិន	233
មេរៀនទី១៣	ទំនៀមទម្លាប់ប្រទេសចិនប្រើនៅលើសកលលោក	245
	ចូលនូវចៅ : និទានពីទន្លេរាប	258
មេរៀនទី១៤	ជីវប្រវត្តិអ្នកនិពន្ធល្អិត	271
	របាយការណ៍អំពីប្រ	282

មេរៀនទី១៤	ការ រតន្ត្រីនៃភាសា ខ្មែរ	296
	សូមព្រះពុទ្ធ " វិចិត្រា គុក្រម "	308
មេរៀនទី១៦	សាសនា នៅ សម័យអង្គរ	319
	វត្តភោ វា មនិងរូបជា ពលវដ្តខ្មែរ	332
មេរៀនទី១៧	អង្គរវត្ត	347
	អង្គរធំ	357
មេរៀនទី១៨	វាំង កងទ័ពចេត្រ	367
	កថា មុខ	384

	តារាង តារា ក្របខ័ណ្ឌមេរៀន	400

មុនគឺឯទិញ ក្រីណា ឬយ គេដួនទ័តឈរដួតរបើស្រីនោះ ៖ នៅ ប្រុសឃ្មុំទេ ១
ប្រុសនោះ ៖ ក្រីដែលគេសំដៅ ថា ទ័តបង្កិត ក៏អាចធ្វើអោយវា ក្រីឱ្យដាច់ រយទ័ត ហើយ
ប្រុសទ័តធ្វើទុក្ខក្រពះផង ។ យក្នុងនេះ ដែលអាចបង្ហាញ អោយឃើញថា ក្រី
នោះ ប្រុសនោះ ៖ ក៏ ៖ ប្រុសក៏វា នៅ ក្រពេល លា ថា នៅ ទី ឯ ភ្នែក នៅ ពេញ
ស្លា ទ័តមទាំងអ្វីក្តី នៅ ប្រុសផង ។

លុះ ទិញ ក្រីយក ក្នុងនេះ ហើយ គេដួនទ័តធ្វើក្រីនោះ ភ្លាម ដើម្បីចៀស
វា ឯកុំអោយ ក្រីក្រ ក្រពេល ថា វា ។ ទុកជា គេយក ក្រីនោះ ទៅ ធ្វើប្តី ក៏
គេអាច ជួបជា យក ទៅ ប្រឡាក់ ក៏ បើ លា ល ទ័ត ក្រពា ទឹក កក កា ក ទ្រា ឯ ឬ
ធ្វើប្តី គេ ប្រូ ទ័ត ធ្វើ វា ភ្លាម ទា វា នៅ ប្រុស ដើម្បី ការ ពារ ទុក ឱ្យ ដា
ច់ រយ រៀ ពិសា គឺ ឯ កុំ អោយ អ្វី ក៏ គឺ បើ គេ យក ទៅ ធ្វើ ប្តី ។

ក្រី ដែល យក ទៅ ធ្វើ ហើយ ចំរិត អោយ អ្វី ទុក មាន ឱ្យ ដាច់ រយ ជា ឯ ក្រី ដែល
ទុក ដល់ ពេល បរិ ភោគ ទើប យក ទៅ ធ្វើ ។ កាល ណា គេ ចង់ យក ក្រី ទៅ ចៀស
ទាំង បង្ក ពន្លា តែ យក ទ័ត ចេញ គេ ដួន ទ័ត យក មេ ក្រី ប្តី ទៅ លា បក លើ លា ថា
ក្រី លើ ឯ មុន គឺ យក ទៅ បង្ក ឯ ខ្លះ ឬ ខ្លះ រៀ ក្រពា ព័ ប្រុស ៖ វា ទ័ត អាច ធ្វើ
អោយ លា ថា ក្រី មាន ក្តី ឬ ឬ ។ គេ ដួន ទ័ត ចៀស អោយ ទាល់ តែ ក្រី ទ្រើ ឯ លើ
ចៀង ទុំ ទើប លា ថា ក្រី ទ្រើ ឯ ទ័ត ប្រុស ហើយ ចោល ក្តី ឬ ឬ ។

បើចង់យកក្រូចទៅ អាចលើក្បាលឬក្បាលខ្នងដៃវិញ គេដួនទឹកសា បរិសុទ្ធ
 ច្រូចដដែលគ្នា គួរតែលើក្រូចទៅ របន្តិចលិច ឬយកក្រូចទៅ ប្រឡោះ ក៏លើកដៃ
 ច្រូច ដើម្បីការ រោគ រោគច្រូច កុំដោយដាច់ ក្រែងទឹកសា គឺចេញ ។
 ក្រូចតាំងពីដូចជា ក្រូចច្រូចទឹក គេច្រូចច្រូចវា ឯការ រោគទៅ ក៏ដៅ ទៅក្រូច
 វិញ លើក្បាល រោគទឹកសា គេដួនទឹកបរិភោគ ដោយ ភ្លាម ទើបយកច្រូច លើក ។
 ហា គបនុស្សដោយ ច្រូចចូលចិត្តច្រូចជាមួយ ក្រូចឆ្មារ ឬក៏ច្រូចទឹក ខ្លះលំដាប់ ដល់ក្រូច
 បរិភោគ ។ ទឹកដ្រូសក៏ចង់ ត្រូវដល់គេបរិភោគ គឺក៏ក្រូច រោគ ច្រូចចិត្ត ទើបយក លើ
 ទៅ ការ បទដ្ឋា បរិភោគ រោគចិត្ត ទើបដោយ ជា គឺក៏យក ។ ប៉ុន្តែ ទុកដោយ ឯ
 ណា ក៏ដោយ ក៏ចូលចិត្ត ច្រូច ទើប ដើម្បី កុំដោយ ខូច ទិដ្ឋា រោគ ចិត្ត ទើប
 យក យក យក របស់វា ។

ពាក្យថ្មី

របស់ គឺ	ន. 味道
សមុទ្រ ច្រូច	深海
ទឹកសា ច	淡水
ជា គឺ ច្រូច គឺ (proteine)	ន. 蛋白质
បំប៉ន	កិ. 补养, 滋补
លើក របេ	កិ. 磨损, 磨光

ខ្វះខាត	កី. 损耗, 损失, 亏损
	គ. 损耗的, 损失的
បាត់បង់	កី. 丧失, 失去
បូស្វាវ	(phosphore) ឆ. 磷
ជីវជាតិ "B"	ឆ. 维生素 B
ផ្នែក	ឆ. 部分, 种类
ហាល ឬ កាបសូត	晒干
ជាតិ គីឡូ	钙质
ផ្លាស់ប្តូរ	កី. 交换, 变换
បន្ថែម	កី. 加五
ចំកិន	កី. 煮熟, 使……熟
ផ្អែម	កី. 熏, 烤
កាប	កី. 烤
ខ	កី. 红烧
ចំហុយ	កី. 蒸
ច្រក	គ. 晒干的
សង្កេត	កី. 观察, 细看
កក (សាច់)	គ. 不新鲜的
គុជីវ រស	ឆ. 鲜味, 美味

ធ្វើទុក្ខ ...		使……难受
ស្រក់	ន.	葱
ផុំ	កិ.	闻到, 嗅到
ប្រឡាក់ក្រចិល		抹上盐, 腌
ពន្លាត់	កិ.	翻转, 剥(皮)
ប៊ែរ (beurre)	ន.	黄油
លឿងខ្មៅ		深黄, 焦黄
កំដៅ	កិ.	加热
ធ្មេញ	ន.	碳
ទ្រុកដុំលើ	ន.	电炉, 电烤箱
ប្រេមប	ន.	胡椒
ស្រក់	កិ.	滴下
ប្រេមប	កិ.	挤(汁); 按摩
ស្រក់	ន.	柠檬
ទឹកស្រក់	ន.	(液体的) 作料

ពាក្យបន្ថែមដែលប្រើក្នុងការ រៀន

ចិតបន្លែ	削菜
រៀបចំបន្លែ	拣菜, 理菜
លាងបន្លែ	洗菜

បារ ឥសា ច់ជ្រូក	剃猪肉馅, 切猪肉
ជុំសា ច់	肉丁
ចំរិតសា ច់	肉片
សរ ទែសសា ច់	肉丝
ប្របិតសា ច់	肉丸
បារ ឥស្លឹក ទៀត	切香菜
បុក មើម ខ្លឹមស	捣蒜
ដាំ ព្រួយ ដណ្តាំ ព្រួយ ធ្វើព្រួយ	烧饭, 煮饭
ស្លស្ល	烧汤
កាំង ប្រចន្ត ចសា ច់ ចៀម	烤羊肉串
ទា ខ្លែ ចេកាំង	北京烤鸭
ខ ភ្លៅ ជ្រូក	红烧猪肘子
ស្លោ រឆ្អឹង ជិត	炖排骨
ចំហុយហា ចនឹង មេ ទ្រាំ កង្កែប	做粉蒸肉, 做米粉肉
ធ្វើ រៀត	熏鱼, 烤鱼, 焙鱼

កំណត់ចំណាំ

១ - ត្រី គ្រូ ចម្រុះ ទោះ ទៅ ក្នុង លម្អ ទ្រុ ទ្រុ ជា ប្រភព ទន្លេ បឹង ... ទឹក
 ណា ចក់ ដោយ ក៏ សុទ្ធ តែ ជា ប្រភព ទន្លេ ជា តិ ' ប្រូ តេ គី ត ' ដ៏ ស្អប់ ផុត ។
 各种鱼类无论在深海中的或在江、湖等淡水中的, 都是极好
 的蛋白质的来源。

ទោះ : ... ក៏ដោយ 连词, 通常与 ក៏ ... ផ្សេង 连用

គឺ : ទោះជា ... យ៉ាងណាក៏ដោយ ក៏ ... ផ្សេង

ទោះ : នៅក្នុងសម្រេចជ្រាប ឬក្នុងទន្លេ បឹង ... ទឹកសាចក៏ដោយ
是对 ព្រឹត្តិប្រយោជន៍ 的进一步说明。

២- ឈ្មះទិញព្រឹត្តិយកមកផ្ទះហើយ គេគួរតែធ្វើព្រឹត្តិនោះភ្លាម ដើម្បីចៀស
វា ឯកុំអោយព្រឹត្តិគន់ ឬព្រាស់ចាំទាន់ ។

当人们把鱼买回家后, 应该立即加互, 以免鱼失去鲜味。

“ឈ្មះ” មានន័យថា “ការឃាត់” ឈ្មះ 与 ភ្លាម 连用,
更加强调时间的重要性。

ចៀសវា ឯកុំអោយ ... 避免……

这种搭配还有下列情况:

ការពារ ឯកុំអោយ ... 預防, 防止

ហាមប្រាមមិនអោយ ... 禁止

៣- ព្រួយចៀសអោយទាស់តែព្រឹត្តិឡើងឈឺឈាមរហូត
一直要煎到鱼焦黄为止……

“ទាស់តែ” 连词, 在这里不能译为“除非”,

មានន័យថា : “រហូតដល់” ។

៤- តាមទម្លាប់និងការ ចម្រើនចិត្តនៃប្រជាជាតិសិប្បយុគ

根据各民族的习惯和爱好

ពាម 介词, 通常与名词连用, 构成短语, 表示依据、方式。

១. ពាម មតិ ពី អ្នកអាន 根据读者意见

ពាម មត យោបលា របស់ គ្រូបង្រៀន 按照我国外交政策

ពាម បរទេស រថភ្លើង 乘火车

ការ រក រក ពាក្យ

“ ត្រី ” ពាក្យ នេះ មាន សីល ត្រី ដូច ជា :

១. ក. 魚 សត្វ ក្នុង ទឹក ជា សត្វ មាន ជួរ ខ្នង ខ្នង ដក ដី ត្រី មធ្យម ជា យល់ ពី ខ្លះ មាន លក្ខណៈ ខ្លះ ដក ខ្លះ វា ។

១. ត្រី ទឹក លាម 淡水鱼

ត្រី បញ្ចា 鲫鱼

២. ក. 兵 卒 ឃ្លោះ កូន ចក្រ ឆ្លង ជួរ ប្រភេទ សំខាន់ តម្រូវ ប្រគល់ ជូន មុខ ។

៣. សំខ. 三. 3 (បី) ប្រើ ចែង ក្នុង ភ្នាក់ បរិច្ចាគ ដើម ឆ្នាំ ផ្សេង ទៀត ។

១. ត្រី ចក្រ ៣ គ 三轮车

ត្រី ភាគី (谈判 时的) 三方

ត្រី មាស 三个月, 一季度

សូម មើល ពាក្យ ខាង ក្រោម ទាំង នេះ :

ត្រី បុរ 领头人, 带头人

ត្រី វិស័យ 指南针

ត្រី សំឡេង 变音符号

ពាក្យត្រីប្រើជាមួយពាក្យ "មុខ" "វិស័យ" "សព្ទ" ទៅជា
 ពាក្យតែមួយទៅ ហើយ ពួកជា វា មានន័យផ្សេងៗទៀតពុទ្ធន ពួកន័យដើម
 ទ្រឹស្តីពាក្យ "ត្រី" អស់រលីង ។

ការ បញ្ជាក់

- ១ - ស្នើឆ្លើយសំណួរខាងក្រោមនេះ :
  - ក - ត្រីមាតសាស្ត្រៈសំខាន់ជាងណាខ្លះចំពោះមនុស្សយើង ១
  - ខ - គេអាចយកត្រីទៅធ្វើម្ហូបអ្វីខ្លះ ១
  - គ - ត្រីបែបណា ហៅថា ត្រីស្រស់ ១ អ្នកចេះសំគាល់វាឬទេ ១
  - ឃ - ត្រីដែលសល់ពីពូបស្រស់ គេត្រូវធ្វើជាងដូចម្តេច ដើម្បីរកប្រាក់
 ពូបអាចយកបានយូរ ១
  - ង - គ្រូគ្រូបងប្រុសក៏ដល់គេបរិភោគលាយនឹងត្រីមាតអ្វីខ្លះ ១ ឬ៖
 ខ្លះចូលចិត្តគ្រូគ្រូបងប្រុសក៏ដល់បែបណា ដែរ ១
- ២ - សូមពន្យល់ពាក្យខាងក្រោមនេះ តើវាមានន័យខុសគ្នាជាងណា
 ដោយយើងទុកជាហេតុផល :

អ្នក	-	បរិភោគ	ដាច់	-	យូរ
រល	-	ក្តី	ពូប	-	បរិភោគ

៣- ផ្លូវតែងឃ្លា នឹងពាក្យ :

កិច្ចជំរុំផុតគឺ ...

មានប្រយោជន៍ដល់ ...

៥- សូមកម្រិតខ្ពស់ទាំងពីរខាងដើមក្នុងមេរៀនជាភាសាចិន ។

៤- សូមអ្នកតែងអត្ថបទខ្លីប្លែកពីម្លូបម្លួយមុខដែលអ្នកចូលចិត្តព្រម ។

៦- សូមកម្រិតភាសាចិនជាខ្លី :

1. 我们今天的生活来之不易，是革命前辈用鲜血和生命换来的。
2. 在中国北方，不象南方那样经常变换菜肴，尤其在冬天。
3. 最近，我没有他的消息。

柬埔寨是一个美丽富饶的国家。那里的人们常说：“有田就有稻花香，有水便有鱼儿游”。洞里萨湖不仅风光秀丽，而且是盛产淡水鱼的著名渔场。鱼是柬埔寨人民喜欢吃的菜肴。鱼的烹调方法有很多种，既可清蒸，又可红烧，还能作凉拌菜。人们除了爱吃鲜鱼外，他们还晒鱼干、作鱼酱。鱼露是柬埔寨人最喜欢的调味品。

សុភាសិតខ្មែរ

១. ទឹកក្រដាជាក្រីកំ, ទឹកក្តៅក្រីករ (ចេញ) ។

水凉鱼聚, 水热鱼散。

២. ទឹកឡើងក្រីក្រស្រមោច ទឹកហោចក្រសមោចស៊ីក្រី ។

水涨鱼吃蚁, 水退蚁吃鱼。

៣. ក្រីក្រយក តែស្អុយស្អុយ ស្អុយទាំងអស់ ។

一条烂鱼害得满筐臭。

៤. ក្រីក្រត្រីតូច ក្រីក្រត្រីធំ ។

抓到的鱼总嫌小, 跑掉的鱼总觉得大。

៥. ក្រីក្ររៀនឆ្កែរពង ។

鱼干下子。

ការ រៀនសូត្រ

បុព្វបុរសយើងតែងប្រៀនប្រដៅថា : " រៀនសូត្រ រៀន
និយាយ រៀននឹក រៀនអង្គុយ ... " ហួច នរណា ក៏ចេះ ប៉ុន្តែ
ប្រដៅយូរយ៉ាងណា គឺម្យ៉ាងគោរពប្រដៅថា ខ្លួនជា មនុស្សម៉ា នស៊ីដីដី ។
ពេលពួកគេក្តៅ ក្តៅ មកចូលខ្លួនពិធីដំបៅស្រ្គង បុព្វពេលណា ចូល ក៏